यथोक्तग्रहेण स्वाकारेण च युक्तश्चतुर्होतृमन्त्रः प्रयोक्तव्यः। आलभमानः उपक्रममाणः अन्यत्सर्वं दशहोतृमन्त्रवद्व्याख्येयम् ॥

अथ पञ्चहोतुः प्रयोगं विधत्ते। "सोऽकामयत चातुर्मास्यानि सृजेय" इति। स एतं पञ्चहोतारमपश्यत्। तं मनसानुद्रुत्याहवनीयेऽजुहोत्। ततो वै स चातुर्मास्यान्यसृजत। तान्यस्मात् सृष्टान्यपाक्रामन्। तानि ग्रहेणाग्रह्णात्। तद् ग्रहस्य ग्रहत्वम्। चातुर्मास्यान्यालभमानः[२] पञ्चहोतारं मनसानुद्रुत्याहवनीये जुहुयात्। चातुर्मास्यान्येव सृष्ट्वाऽऽरभ्य प्रतनुते। ग्रहो भवति। चातुर्मास्यानाꣳ सृष्टानां धृत्यै" इति। पञ्चहोतृमन्त्र आरण्यकाण्ड एवमाम्नातः। अग्निर्होता अश्विनावध्वर्युः। त्वष्टाग्नीत्। मित्र उपवक्तेति। अग्न्यादयः प्रसिद्धाः अध्वर्युः प्रतिप्रस्थाता चेत्यध्वर्युद्विलेन होतृपञ्चकं पूरणीयम्। तत्र ग्रहभाग एवमाम्नातः। "सोमः सोमस्य पुरोगाः। शुक्रः शुक्रस्य पुरोगाः। आतास्त इन्द्रसोमाः। वातापेर्हवनश्रुत स्वाहा" इति। योऽयं देवतात्मकः सोमः सोऽयं लतात्मकस्य सोमस्य यागदेशं प्रत्यागमने पुरतो गच्छति। शुक्रो भासको देवतादिप्रकाशको मन्त्रयुक्तस्य गृह्यमाणतया भासमानस्य सोमस्य पुरतो गच्छति। आदौ मन्त्रं पठित्वा पश्चात्सोमा गृह्यन्ते। हे इन्द्र त्वदर्थं एते सोमाः आताः पक्वा आशिता वा। कीदृशस्य ते वातापेः वायुवदाप्नोति सहसा गच्छतीति वातापिः। तस्य हवनमाह्वानं शृणोतीति हवनश्रुतस्य एत-